

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2025-09-26

Diarienummer:
SCN-2025-00454

Handläggare:
Ola Jeremiasen

Uppföljning av åtgärder för ekonomi i balans 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** godkänna uppföljning av åtgärder för ekonomi i balans 2025.

Ärendet

I den ekonomiska uppföljningen och helårsprognosen per mars 2025 visade socialnämnden ett prognosticerat underskott om 11 miljoner kronor. Som en följd av det uppdrog socialnämnden till förvaltningen att ta fram en åtgärdsplan med förslag på åtgärder för att nå budget i balans samt att förvaltningen skulle återrapportera till nämnden vid sammanträde i juni 2025. Den 11 juni 2025 beslutade socialnämnden om en rad åtgärder för att nå budget i balans 2025. Nämnden beslutade även att förvaltningen skulle återkomma till nämnden i oktober med en uppföljning av åtgärderna. Detta ärende behandlar uppföljningen av åtgärderna.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen och kommunledningskontorets ekonomiavdelning.

Föredragning

Socialnämnden beslutade om nio åtgärder vid sammanträdet i juni. Nedanför listas alla åtgärder med en efterföljande kommentar.

Öka kompetensen på Rosenhill HVB för att bättre matcha målgruppens behov
Rosenhill HVB tar emot målgruppen ungdomar med neuropsykiatriska svårigheter i ålder 15–20 år.

Enheten har i perioder tomma platser för att målgruppens komplexitet ökat över tid och det saknas kompetens att tryggt ta emot dem. Den målgrupp som idag har behov av en placering i egen regi är ungdomar som förutom neuropsykiatriska svårigheter även har pålagringar av andra psykiatriska diagnoser som är behandlingsbara (tvångssyndrom, fobi, depression). En del av behandlingen sker via regionen men genom att öka kompetensen med psykolog på enheten kan behandling även ske mer tryggt i det miljöterapeutiska arbetet på enheten. Genom att ge mer sammanhållen behandling förväntar vi att vi kan förkorta behandlingstider och att enheten kan ta emot fler med komplex problematik.

Uppföljning: Rekrytering av psykolog med kompetens inom neuropsykiatri och familjebehandling pågår. Enheten ser positivt på att utökad kompetens framledes kommer att finnas i personalgruppen som kan ge enskilda stödsamtal till ungdomar samt ansvara för helhetsplaneringen i det vardagliga miljöterapeutiska arbetet på enheten. I slutet på september är det fullbelagt på Rosenhill HVB.

Utreda om socialförvaltningen ska ha egna stödboenden i egen regi

Det senaste året har socialförvaltningen sett ett ökat behov av att placera ungdomar 16–20 år i stödboende. Placeringarna i stödboende sker oftast som en del i en vårdkedja och efter en placering i HVB. Idag saknar förvaltningen ett stödboende i egen regi och avropar istället insatser via ett ramavtal. Socialförvaltningen avser att utreda om det är mer ekonomiskt fördelaktigt att bedriva ett stödboende i egen regi och därmed minska de externa köpen av stödboende.

Uppföljning: Utredning pågår för att se över om stödboende i egen regi är fördelaktigt ur ett ekonomiskt och kvalitativt perspektiv. I dagsläget har förvaltningen behov av stödboende i andra kommuner och en del placeringar i egen kommun.

Hemflyttsråd

Hemflyttsråd är en samverkansmodell för att undersöka möjligheten till hemflytt för barn och unga som är placerade eller där placering kan komma att bli aktuellt. Modellen syftar till att minska och eller förkorta placeringstider och främja hemmaplanslösningar. Rådet sammankallas när en aktör ser en möjlig hemflytt. I mötet deltar handläggare, teamledare och enhetschefer från olika verksamheter inom barn och ungdom myndighet och insats för gemensam bedömning och planering. Vid beslut om hemflytt upprättas en tydlig plan i samarbete mellan behandlare och handläggare där undersökning av hur nätverket ska involveras också ingår. Vid behov görs en planering kring umgänge innan hemflytt, samt regelbunden uppföljning efter att barnet har flyttat hem.

Uppföljning: Arbetet med hemflyttsråd har inletts. Hittills har sju hemflyttsråd genomförts. I tre av dessa ärenden påbörjades en aktiv hemflyttsprocess efter hemflyttsrådet, vilket har resulterat i att barnen nu bor hemma.

Nätverksinvolvering

För att minska placeringar utanför det egna hemmet bör placering inom barnets nätverk i första hand övervägas. I de fall det finns behov av skydd och det inte är möjligt att inhämta tillräckligt underlag för att bedöma nätverkets lämplighet samma dag kan jourplacering i interna verksamheter vara aktuellt. Exempelvis kan placering ske på Brogården tillsammans med en person i barnets nätverk, eller i vissa fall på Eksätra. Detta möjliggör trygga och tillfälliga placeringar under tiden myndigheten utreder barnets situation och nätverk vidare. För att utveckla och bredda arbetet med nätverksinvolvering krävs vissa organisatoriska och strukturella förändringar:

- Tillgänglighet utanför kontorstid: För att fullt ut kunna arbeta med nätverksplaceringar behöver arbetssätt och bemanning anpassas så att beslut och placeringar kan genomföras även utanför ordinarie kontorstid.
- Flexibla lösningar och ersättningsformer: Det behöver utredas hur tillfälliga nätverksplaceringar ska hanteras vad gäller ersättning samt möjlig användning av egna jourlägenheter.
- Stärkta förutsättningar för nätverkshem: För att på sikt kunna erbjuda fler nätverksplaceringar krävs stödjande insatser, inklusive kompensatoriska stödåtgärder och möjlighet till avlastning för nätverkshemmen.

Uppföljning: Resursteamet inom förvaltningen involveras i de flesta ärenden som är placeringsnära för att genomföra en inventering av nätverket innan beslut om placering fattas. Förvaltningen utreder förutsättningarna för att säkerställa ökad tillgänglighet utanför ordinarie kontorstid, samt utveckling av flexibla lösningar, ändamålsenliga ersättningsmodeller och förstärkta stödinsatser till nätverkshem.

AI-stöd för dokumentation och administration

Införandet av AI-stöd i dokumentationsarbetet syftar till att minska den administrativa belastningen och skapa en mer hållbar arbetssituation för medarbetarna. Förvaltningen har anmält sitt intresse för ett AI-baserat dokumentationsstöd som kan komma att erbjudas via extern aktör. Genom att digitalisera och automatisera repetitiva moment frigörs tid för socialsekreterare att fokusera på det direkta, värdeskapande arbetet med barn och familjer. Förvaltningen har i detta syfte tagit fram tre robotiserade processer, vilka nu är under vidareutveckling hos kommunens robotfabrik.

Uppföljning: Förvaltningen inväntar besked från en extern leverantör gällande AI-baserat transkribering- och dokumentationsstöd. En robot är nu i drift och hanterar flera av de rutinkontroller som annars utförs manuellt när en anmälan aktualiseras. Den andra roboten, som påminner om att kontrollera ersättningar från Försäkringskassan vid inledande och avslut av placeringar, kommer att testas i verksamhetssystemet under oktober och planeras att driftsättas under hösten 2025.

Minskade vikariekostnader

Genom ett samarbete mellan förvaltningens stödteam och Flerstegsboendet kan vikariekostnaderna minskas genom att vissa dagpass kan Stödteamet ersätta frånvarande personal på Flersteget som därmed inte behöver anlita vikarier för dessa pass. Uppstart av samarbetet sker efter sommarsemestern.

Uppföljning: Hittills har inte behov av samarbete uppstått. Rutiner och samförstånd har skapats för hur själva lånet av medarbetare ska ske när behov uppstår.

Ökad bemanning inom öppenvården/vuxen

Det är långa väntetider/kö till öppenvården inom förvaltningens råd och behandling för skadligt bruk och beroende. Genom att utöka personalen kan externa placeringskostnader minskas dels genom att förebygga placeringar i HVB dels genom hemtagning med öppenvård på hemmaplan. Planeringen är att utöka med två medarbetare under hösten 2025 under förutsättning att det går att utöka befintlig lokal.

Uppföljning: Planering pågår för att anpassa lokalerna för fler medarbetare och kunna för att ta emot fler klienter. Förberedelse av rekryteringsprocessen pågår också.

Minskade placeringskostnader unga vuxna

Genom ett tätare samarbete inom förvaltningen mellan beroende unga vuxna inom avdelning vuxen och utredningsenheterna inom barn och ungdom myndighet är ambitionen att minska kostnaderna för placeringar utanför det egna hemmet. Detta genom att beroende unga vuxna involveras tidigare för samhandläggning än enligt nuvarande rutin och därigenom att med ett vuxenperspektiv förkorta placeringstider.

Uppföljning: Förvaltningen kommer att starta upp arbetet i oktober då en workshop med berörda enheter inom avdelning vuxen och barn och ungdom myndighet kommer att ordnas.

Upphandlingar

Vid socialnämndens sammanträde den 28 november 2024 beslutade nämnden att avbryta pågående upphandling av hem för vård eller boende för barn och unga 0–20 år samt att uppdra till förvaltningen att ansluta socialnämnden till Addas ramavtal för hem för vård eller boende för barn och unga 0–20 år från och med 2025-03-01.

Anledningen till beslutet var att den egna upphandlingen visade att den genomsnittliga prisskillnaden mellan inkomna anbud och nämndens då pågående ramavtal var omotiverat högt. Prisskillnaden mellan Adda och det egna dåvarande ramavtalet var inte lika påtaglig.

Fram till beslutet den 28 november 2024 hade socialnämnden sedan den bildades år 2015 endast genomfört egna upphandlingar avseende vård- och behandlingsinsatser för barn, ungdomar och vuxna. I samband med nämndens sammanträde i juni 2025 har det nya ramavtalet via Adda pågått i strax över 3 månader. Hittills har det nya avtalet fungerat bra och tillgodosett de behov förvaltningen har.

I samband med nya upphandlingar föreslår förvaltningen att nämnden alltid ska överväga om det är mer fördelaktigt att ansluta sig till Addas avtal för olika vård- och behandlingsinsatser. Uppsala kommun är redan ansluta och avropsberättigade att använda Addas avtal. Fördelen är även att flera kommuner är anslutna och avropar från avtalen samt är Adda behjälplig med uppföljningen av avtalen. Om nämnden väljer sig att anslutna sig till avtalen bedöms administrationen avseende avtalshantering i förvaltningen att minska. Huruvida det finns förutsättningar att minska vårddygnskostnader behöver övervägas i varje enskild upphandling.

Uppföljning: Socialförvaltningen genomförde en behovsanalys inför beslut om ny upphandling av stödboende för barn och unga. Behovsanalysen visade att det inte fanns några stora skillnader i prisbilden mellan socialnämndens och Addas nuvarande ramavtal. Nivåindelning av stödbehovets omfattning i nämndens ramavtal bedöms dock ge en högre grad av förutsägbarhet i prissättningen. Förvaltningen bedömde att det var mer fördelaktigt att genomföra en egen upphandling på området då man kan styra innehåll, uppföljning och dialog med leverantörerna mer självständigt samt då det i nuläget är oklart hur Addas kommande ramavtal för stödboende kommer att se ut efter den sista mars 2027. Socialnämnden beslutade i enlighet med förvaltningens förslag vid nämndens sammanträde den 24 september 2025.

Barnkonsekvensanalys

Uppföljningen av åtgärderna och beslutet medför inga negativa konsekvenser för barn.

Ekonomiska konsekvenser

Uppföljningen av åtgärderna och beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 26 september 2025

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör